Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Чигиринської міської ради

28.08.2026

м. Черкаси, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.08.2026 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Чигиринської міської ради (далі –Центр).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Тарановська Юлія Анатоліївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Строкань Сергій Ігоревич, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шваля Костянтин Вадимович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Героя України Антона Коваленка, буд. 35–а, м. Чигирин, Черкаський район, Черкаська область, 20901.

Директор центру – **Піднебесна Світлана Вікторівна**.

Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг» Чигиринської міської ради є комплексним закладом соціального захисту населення, структурні підрозділи якого провадять соціальну роботу та надають соціальні послуги особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах.

Центр є юридичною неприбутковою установою публічного права, має реєстраційні рахунки по загальному та спеціальному фондах в органах Державного казначейства України, круглу печатку та штамп зі своїм найменуванням, бланки та інші необхідні реквізити.

Центр, утворений Чигиринською міською радою, є підзвітним і підконтрольним Чигиринській міській раді, підпорядкованим міському голові. Статут та структура Центру затверджуються рішенням Чигиринської міської ради, штатний розпис – за погодженням з міським головою.

Центр є комунальною установою Чигиринської міської ради, яка утворюється, реорганізується та ліквідується Чигиринською міською радою (далі – Засновник).

Послуги надаються Центром за місцем проживання/перебування особи/сім'ї (вдома); у приміщенні надавача соціальних послуг (стаціонар); за місцем

перебування особи/сім'ї поза межами приміщення надавача соціальних послуг (зокрема на вулиці).

Для надання послуг, з урахуванням потреб територіальної громади, у Центрі можуть утворюватися такі структурні підрозділи:

1. Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (на 30 ліжко місць);
2. Відділення соціальної допомоги вдома;
3. Відділення соціальної підтримки дітей, сім'ї та молоді;
4. Відділ з питань ветеранської політики.

Структурні підрозділи Центру здійснюють діяльність на основі Положень.

Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (далі – заклад, відділення) на 30 ліжко-місць є структурним підрозділом комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Чигиринської міської ради і діє на підставі Положення, затвердженого наказом № 57/од від 01.07.2026. Відділення очолює завідувач, що призначається на посаду і звільняється директором Центру.

Заклад розташований у окремій двоповерховій будівлі. Територія закладу огороджена та доглянута. На території закладу наявні облаштовані зони відпочинку, де підопічні можуть проводити свій час на свіжому повітрі (фото 2,3).

У відділенні на день відвідування перебувало 39 осіб (20 жінок та 19 чоловіків), 2 перебували в лікарні. З них 18 осіб з інвалідністю та 7 підопічних, що мають статус внутрішньо переміщених осіб.

Протягом 2025 року кількість померлих становить 8 осіб, за 8 місяців 2026 року – 9 осіб. Основною причиною смерті є серцево-судинна недостатність.

Штатна чисельність працівників закладу становить 31,5 штатних одиниць.

Обслуговування підопічних, відповідно до штатного розпису, здійснюють зокрема: завідувач відділення – 1 шт. од., сестра-господиня – 1 шт. од., сестра-господиня – 1 шт. од., лікар загальної практики – сімейний лікар 1 категорії – 0,5 шт. од.; сестра медична (брат медичний) – 1,5 шт. од., молодша медична сестра (молодший медичний брат) з догляду за хворими – 8 шт. од.; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (санітарка-ванниця) – 1 шт. од.; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (санітарка-прибиральниця) – 1 шт.од.; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (санітарка-роздавальниця) – 1 шт. од.; сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування – 0,5 шт. од.; кухар – 3 шт. од.; підсобний робітник – 1 шт. од.; машиніст із прання та ремонту спецодягу – 1 шт. од. та інші працівники.

За результатами аналізу посадових інструкцій та функціональних обов'язків медичного персоналу закладу встановлено, що до всіх посадових інструкцій медичного персоналу включено положення щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Житловий корпус обладнано протипожежною сигналізацією,

вогнегасниками, водопроводом, опалення забезпечується потужностями власної котельні. Заклад має 6 встановлених сонячних панелей та 3 генератора. У цій будівлі також розташовані харчоблок з коморою, складські та господарські приміщення.

Підопічні проживають у кімнатах по 2-3 особи, на всіх підопічних облаштовано 2 санітарні кімнати з душем та 4 роздільних санвузла. Кімнати облаштовані кнопками виклику.

Підопічні забезпечуються чотириразовим харчуванням. Усі підопічні мають укладені декларації з сімейними лікарями та своєчасно проходять плановий огляд вузькими спеціалістами.

Члени групи НПМ провели конфіденційне спілкування з усіма підопічними, ознайомились з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянули житлові кімнати та допоміжні приміщення, медичний кабінет, санвузол та харчоблок.

Медична документація у закладі ведеться відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

З метою забезпечення належної організації медичного обслуговування підопічних та оперативного доступу до медичної допомоги закладом укладено Меморандум про співпрацю з комунальним некомерційним підприємством «Чигиринська багатопрофільна лікарня» Чигиринської міської ради від 22.07.2026.

З метою виконання вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777 «Про затвердження Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами» у закладі облаштовано ізолятори для осіб з інфекційними захворюваннями з метою запобігання їх поширенню серед підопічних.

Молодший медичний персонал забезпечує догляд за ліжковими підопічними, зокрема надає допомогу у годуванні та проведенні санітарно-гігієнічних процедур.

Заклад забезпечений столовим і кухонним посудом, інвентарем, а також мийними і дезінфікуючими засобами у достатній кількості.

У коридорі закладу на інформаційному стенді розміщено відомості про права та обов'язки підопічних, а також адреси і контактні дані посадових осіб, включаючи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких можна звернутися у разі порушення прав (фото 4).

Під час відвідування проведено індивідуальні конфіденційні бесіди з 37 підопічними закладу. Підопічні, які перебували у закладі під час відвідування, були відкритими до спілкування та охоче взаємодіяли з членами групи НПМ.

Від підопічних скарг не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування закладу групою НПМ здійснювалось

09.08.2024.

За результатами попереднього відвідування надано такі рекомендації:

1. Черкаській обласній військовій адміністрації:

- вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення в подальшій діяльності;
- розглянути можливість виділення коштів для облаштування укриття на території закладу з дотриманням вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту»;
- забезпечити контроль за реалізацією прав підопічних закладу.

2. Чигиринській міській раді:

- вжити заходів, спрямованих на недопущення та усунення всіх зазначених у звіті недоліків та порушень;
- облаштувати укриття згідно з вимогами наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

3. Директору комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Чигиринської міської ради:

3.1. Вжити заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у відділенні, виявлених під час відвідування, та їх недопущення у подальшій діяльності;

3.2. Включити до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу інформацію про заборону катування, відповідно до вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

3.3. Обладнати житлові кімнати закладу кнопками виклику персоналу;

3.4. Усунути в приміщенні стаціонарного відділення плісняву;

3.5. Забезпечити встановлення настінних комбінованих світильників місцевого освітлення над ліжками підопічних у житлових приміщеннях;

3.6. Забезпечити організацію денної зайнятості підопічних з урахуванням стану здоров'я та їх бажання;

3.7. Забезпечити осіб з інвалідністю, які є ліжковими хворими, ліжками з механічними або електричними приводами та протипролежневими матрацами;

3.8. Забезпечити організацію раціонального, збалансованого харчування особам, які потребують дієтичного харчування та здійснювати контроль за безпечністю та якістю продуктів харчування відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Рекомендації надані за результатом попереднього відвідування частково виконані, а саме: до посадових інструкцій медичного персоналу включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання; у житлових кімнатах

встановлені кнопки виклику персоналу, встановлені настінні комбіновані світильники місцевого освітлення над ліжками підопічних, будівля оснащена попереджувальними контрастними смугами та тактильними елементами доступності.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ:

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об’єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

2. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в житлових кімнатах закладу, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення».

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 17,340 м^2, а сама кімната розрахована на проживання 3 осіб (в кімнаті наявні 3 ліжка). Відтак на одну особу припадає 5,780 м^2.

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м^2).

3. Ліжка підопічних розташовані впритул одне до одного, а в кімнатах відсутні стільці у достатній кількості, деякі ліжка мають панцирну сітку (фото 8). Також житлові кімнати підопічних та допоміжні приміщення потребують ремонту (фото 12).

4. Відсутній протокол дослідження якості питної води, що є порушенням Державних стандартів норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров’я України від 12.05.2010 № 400.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України, стаття 22 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

5. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту передбачено, що заходи

особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Однак, групою НПМ встановлено, що у житлових кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур.

Порушення права на доступність осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

6. Приміщення відділення є недостатньо пристосованим для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до пункту 8.1.1 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН В.2.2-40:2018), а саме: приміщення відділення не обладнані засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб з порушенням зору.

7. У порушення пункту 11.9 ДБН В.2.2-40:2018 у санітарно-гігієнічних приміщеннях закладу відсутня тривожна сигналізація.

8. Висота порогів у закладі не відповідає пункту 6.1.4 нормам ДБН В.2.2-40:2018 (фото 13,14).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Черкаській обласній військовій адміністрації забезпечити**:**

1.1. контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування закладу;

1.2. облаштування укриття на території закладу з дотриманням вимог чинного законодавства;

1.3. вжити заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у відділенні, виявлених під час відвідування та їх недопущення у подальшій діяльності;

2. Чигиринській міській раді:

2.1. облаштувати укриття з дотриманням вимог чинного законодавства;

2.2. забезпечити дотримання прав отримувачів соціальних послуг.

3. **Комунальній установі «Центр надання соціальних послуг» Чигиринської міської ради:**

3.1. обладнати укриття згідно вимог чинного законодавства;

3.2. забезпечити дотримання норм житлової площі на одну особу;

3.3. забезпечити належні умови проживання підопічних у житлових кімнатах;

3.4. забезпечити проведення лабораторного дослідження якості питної води та отримання протоколу дослідження з визначеними показниками її якості;

3.5. забезпечити використання ширм у житлових кімнатах з ліжковими хворими підопічними для забезпечення їх права на приватність під час проведення гігієнічних процедур;

3.6. забезпечити обладнання приміщень закладу засобами безпеки, орієнтування та отримання інформації для осіб з порушеннями зору відповідно до вимог пункту 8.1.1 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»;

3.7. обладнати санітарно-гігієнічні приміщення відділення тривожною сигналізацією;

3.8. забезпечити приведення висоти порогів у закладі у відповідність до вимог пункту 6.1.4 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

Додаток: фотоматеріали на 4 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
Сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Юлія ТАРАНОВСЬКА**

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

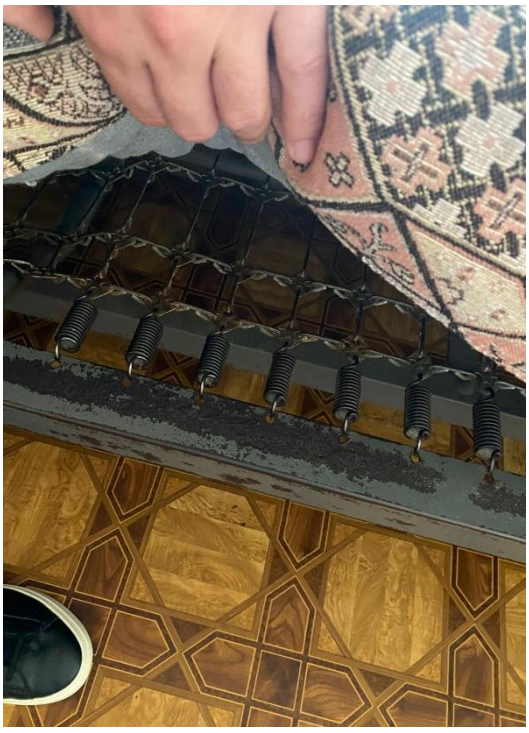

Фото 9

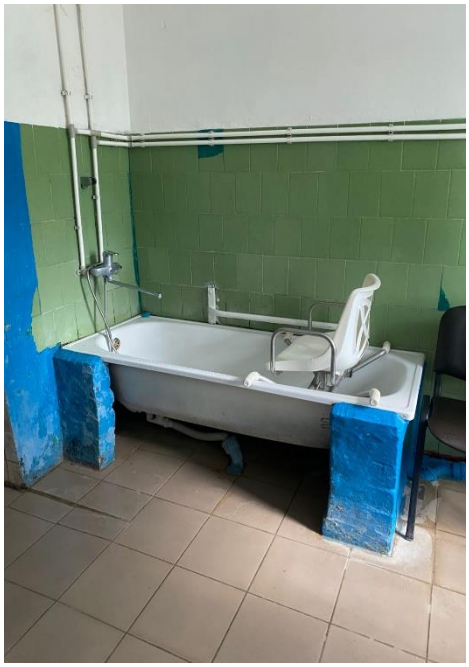

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

